

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 18 kwietnia 1995 r.

w sprawie zasad działania Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych.

Na podstawie art. 71a § 5 ustawy z dnia 22 marca 1991 r. — Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych (Dz. U. z 1994 r. Nr 58, poz. 239, Nr 71, poz. 313 i Nr 121, poz. 591) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa zasady działania Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, zwanego dalej „Krajowym Depozytem”, w zakresie:

- 1) przechowywania i rejestracji papierów wartościowych,
- 2) prowadzenia kont depozytowych,
- 3) rozliczania transakcji,
- 4) obsługi realizacji zobowiązań emitentów wobec podmiotów praw z papierów wartościowych,
- 5) sprawowania nadzoru nad zgodnością wielkości emisji z ilością praw z papierów wartościowych w obiegu,

- 6) tworzenia i wykorzystywania funduszu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu zawartych transakcji.

§ 2. Czynności w zakresie, o którym mowa w § 1, wykonywane są przez Krajowy Depozyt i przez podmioty współdziałające z Krajowym Depozytem, zwane dalej „uczestnikami”.

§ 3. 1. Uczestnikami mogą być instytucje finansowe, których przedmiot przedsiębiorstwa obejmuje, na podstawie właściwych przepisów, prowadzenie kont depozytowych lub rachunków papierów wartościowych, w zakresie w tych przepisach oznaczonym.

2. Uczestnikami mogą być instytucje finansowe inne niż wymienione w ust. 1, jeżeli ich uczestnictwo ma na celu współdziałanie z Krajowym Depozytem w zakresie, o którym mowa w § 1.

3. Instytucją finansową w rozumieniu rozporządzenia jest osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, której przedmiot przedsiębiorstwa wynikający z właściwych przepisów obejmuje działalność związaną z obrotem papierami wartościowymi.

4. Uczestnikami mogą być emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu publicznego.

5. Uczestnikami mogą być ponadto zagraniczne instytucje depozytowo-rozliczeniowe.

§ 4. 1. Instytucja finansowa może być uczestnikiem bezpośrednim lub pośrednim.

2. Instytucja finansowa ubiegająca się o uzyskanie statusu uczestnika bezpośredniego powinna spełniać warunki finansowe, organizacyjne i materialno-techniczne zapewniające sprawne i chroniące bezpieczeństwo obrotu współdziałanie z Krajowym Depozytem i uczestnikami.

3. Uczestnictwo instytucji finansowej może być uczestnictwem pośrednim, o ile zleci ona instytucji finansowej pośredniczącej w obrocie prawami z papierów wartościowych i będącej uczestnikiem bezpośrednim reprezentowanie jej interesów wobec uczestników, jak również wobec organów Krajowego Depozytu w zakresie czynności związanych z publicznym obrotem papierami wartościowymi. W tym wypadku uczestnik bezpośredni działa w imieniu własnym, lecz na rachunek dającego zlecenie uczestnika pośredniego.

4. Jeżeli dający zlecenie upoważnia ponadto uczestnika bezpośredniego do prowadzenia kont depozytowych lub rachunków papierów wartościowych swoich klientów będących właścicielami papierów wartościowych, upoważnienie to powinno być wyraźnie wskazane w treści zlecenia.

§ 5. 1. Za czynności podejmowane przez uczestnika bezpośredniego na rachunek uczestnika pośredniego odpowiedzialność wobec Krajowego Depozytu i uczestników ponosi uczestnik bezpośredni.

2. Uczestnik bezpośredni jest obowiązany informować niezwłocznie Krajowy Depozyt o przyjęciu zlecenia do reprezentowania instytucji finansowej, wskazując jej firmę i siedzibę, przedmiot przedsiębiorstwa i zakres zlecenia.

§ 6. 1. Podmiot ubiegający się o uzyskanie statusu uczestnika składa wniosek w sprawie zawarcia umowy o uczestnictwo z Krajowym Depozytem.

2. We wniosku w sprawie zawarcia umowy o uczestnictwo pośrednie wnioskodawca wskazuje uczestnika bezpośredniego upoważnionego do reprezentowania jego interesów.

3. Zawarcie umowy o uczestnictwo następuje z chwilą wpisu do rejestru uczestników prowadzonego przez Krajowy Depozyt.

4. Umowa, o której mowa w ust. 1, określa opłaty należne Krajowemu Depozytowi za czynności wykonywane na rzecz uczestnika.

§ 7. 1. Krajowy Depozyt może, w drodze zawieszenia wykonywania umowy o uczestnictwo lub w drodze rozwiązania bez wypowiedzenia tej umowy, zawiesić uczestnictwo lub pozbawić uczestnictwa bezpośredniego podmiot naruszający rażąco swoje obowiązki wobec Krajowego Depozytu lub innym uczestników albo stwarzający w inny sposób zagrożenie dla bezpieczeństwa obrotu.

2. Krajowy Depozyt zawiesza lub pozbawia uczestnictwa podmiot, który przestał spełniać warunki, o których mowa w § 3 i § 4 ust. 2.

3. Krajowy Depozyt może żądać od uczestnika infor-

macji niezbędnych do oceny zdolności do zachowania statusu uczestnika Depozytu.

Rozdział 2

Przechowywanie i rejestracja papierów wartościowych

§ 8. Przechowywanie i rejestracja papierów wartościowych w Krajowym Depozycie polega na przechowywaniu odcinków, o których mowa w § 10, na nadawaniu kodów, o których mowa w § 11, oraz na prowadzeniu kont depozytowych, na których rejestruje się prawa z papierów wartościowych.

§ 9. Do Krajowego Depozytu przyjmowane są papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu.

§ 10. 1. Papiery wartościowe, o których mowa w § 9, przyjmuje się do Krajowego Depozytu w odcinkach zbiorczych.

2. Odcinek zbiorczy papierów wartościowych reprezentuje ogół papierów wartościowych danej emisji dających takie same uprawnienia ich właścicielom.

3. Dopuszczalne jest składanie do Krajowego Depozytu przez emitenta odcinków zbiorczych reprezentujących papiery wartościowe różnych emisji, jeżeli spełniają one warunki, o których mowa w ust. 2.

§ 11. 1. Papierom wartościowym danej emisji dającym takie same uprawnienia ich właścicielom nadaje się odrębne oznaczenie, zwane dalej „kodem papieru wartościowego”. Papierom wartościowym różnych emisji dającym takie same uprawnienia ich właścicielom może zostać nadany wspólny kod papieru wartościowego na wniosek emitenta tych papierów.

2. Kod papieru wartościowego służy oznaczeniu papierów wartościowych znajdujących się w publicznym obrocie.

Rozdział 3

Prowadzenie kont depozytowych i rachunków papierów wartościowych

§ 12. 1. Ewidencja praw z papierów wartościowych prowadzona jest na kontach depozytowych i na rachunkach papierów wartościowych, zwanych dalej „kontami”.

2. Ewidencja praw z papierów wartościowych jest prowadzona ilościowo, zgodnie z zasadą podwójnego zapisu oraz z uwzględnieniem zasady oznaczania papierów wartościowych, o której mowa w § 11.

§ 13. 1. W Krajowym Depozycie prowadzone są konta, na których rejestruje się ogół praw z papierów wartościowych oznaczonych odrębnym kodem papieru wartościowego.

2. Krajowy Depozyt prowadzi ponadto konta praw z papierów wartościowych rejestrowanych przez uczestników bezpośrednich z wydzieleniem praw z papierów wartościowych przysługujących uczestnikowi bezpośrednio, praw z papierów wartościowych rejestrowanych przez uczestnika bezpośredniego dla uczestnika pośredniego oraz praw z papierów wartościowych rejestrowanych przez uczestnika bezpośredniego dla innych podmiotów.

3. Uczestnicy uprawnieni na podstawie właściwych przepisów prowadzą konta dla poszczególnych podmiotów tych praw.

4. W wypadku określonym w § 4 ust. 3 uczestnik bezpośredni prowadzi ponadto konta dla uczestnika pośredniego, na których rejestruje się prawa z papierów wartościowych przysługujące uczestnikowi pośredniemu oraz prawa z papierów wartościowych przysługujące innym podmiotom.

5. W wypadku określonym w § 4 ust. 4 uczestnik bezpośredni prowadzi ponadto konta dla klientów uczestnika pośredniego.

§ 14. Informacje wynikające z zapisów na kontach prowadzonych w Krajowym Depozycie mogą być udostępniane wyłącznie uczestnikom, których dotyczą bezpośrednio te zapisy, oraz podmiotom uprawnionym na podstawie właściwych przepisów.

Rozdział 4

Organizacja i prowadzenie rozliczeń transakcji

§ 15. 1. Krajowy Depozyt organizuje i prowadzi rozliczenia transakcji zawartych przez uczestników.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, obejmują w szczególności określanie zakresu obowiązków stron transakcji w celu prawidłowego spełnienia przez strony zarówno świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych, wynikających z zawartych transakcji.

3. Rozliczenie transakcji odbywa się w ten sposób, że uczestnik będący stroną transakcji spełnia świadczenie pieniężne w wysokości stanowiącej nadwyżkę ponad wielkość należnego mu świadczenia pieniężnego z tego samego tytułu, po odliczeniu świadczeń należnych uczestnikowi i świadczeń, do których jest zobowiązany z tytułu transakcji, których rozliczenia zostały zawieszane.

4. Zasadę, o której mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio do spełnienia świadczenia niepieniężnego, którego obowiązek wynika z zawartych transakcji.

5. Stosując zasadę, o której mowa w ust. 3, Krajowy Depozyt określa transakcje podlegające oddzielnemu rozliczeniu.

6. Krajowy Depozyt może określać wypadki, w których nie stosuje się zasady, o której mowa w ust. 3.

§ 16. 1. Krajowy Depozyt rozlicza transakcje dokonując zapisów na prowadzonych przez siebie kontach, określonych w § 13 ust. 2, oraz na rachunkach pieniężnych uczestników.

2. Zarejestrowanie zbycia praw z papierów wartościowych na koncie zbywcy oraz uznanie jego rachunku pieniężnego kwotą należną mu z tego tytułu następują jednocześnie.

3. Zarejestrowanie nabycia praw z papierów wartościowych na koncie nabywcy oraz obciążenie jego rachunku pieniężnego następują jednocześnie.

§ 17. Jeżeli z przyczyn dotyczących uczestnika nie jest możliwe prawidłowe rozliczenie zawartych przez niego transakcji, Krajowy Depozyt:

1) wstrzymuje, z zastrzeżeniem pkt 2 i 3, dokonywanie wszelkich zapisów na kontach uczestnika, zawiadamiając o tym uczestnika,

2) dokonuje rozliczenia wszystkich transakcji uprzednio zawartych przez uczestnika na zasadach określonych w rozporządzeniu,

3) dokonuje rejestracji praw z papierów wartościowych nie przysługujących uczestnikowi na kontach innego uczestnika wskazanego przez Komisję Papierów Wartościowych.

§ 18. W zakresie niezbędnym do rozliczenia transakcji Krajowy Depozyt może nabywać prawa z papierów wartościowych lub zbywać takie prawa przysługujące uczestnikowi, działając na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez tego uczestnika.

§ 19. W przypadku braku pokrycia na koncie lub rachunku pieniężnym uczestnika będącego stroną transakcji Krajowy Depozyt określa transakcje, których rozliczenia ulegają zawieszeniu.

Rozdział 5

Realizacja zobowiązań emitentów wobec właścicieli papierów wartościowych

§ 20. 1. Krajowy Depozyt obsługuje realizację zobowiązań emitentów papierów wartościowych przechowywanych w Krajowym Depozycie, z których wynika obowiązek dokonania świadczenia pieniężnego lub świadczenia niepieniężnego o charakterze majątkowym na rzecz podmiotów praw z tych papierów.

2. Krajowy Depozyt może pośredniczyć w szczególności w wypłatach udziału w zyskach osób prawnych w formie pieniężnej lub w innej formie, wypłatach odsetek, wykupie obligacji i obejmowaniu akcji przez osoby mające pierwszeństwo w objęciu akcji nowej emisji.

§ 21. Emitent w celu wykonania zobowiązania, o którym mowa w § 20, przekazuje środki niezbędne do realizacji praw z papierów wartościowych, przysługujących podmiotom tych praw, na wyodrębnione konto lub rachunek pieniężny w Krajowym Depozycie.

§ 22. 1. Krajowy Depozyt określa wielkość środków przeznaczonych dla uczestników bezpośrednich na realizację zobowiązań emitenta papierów wartościowych. Określenie wielkości środków następuje zgodnie ze stanem kont prowadzonych w Krajowym Depozycie w chwili ustalenia praw podlegających realizacji.

2. Uczestnicy określają wielkość środków przeznaczonych dla podmiotów praw z papierów wartościowych, których konta prowadzą, zgodnie ze stanem tych kont w chwili ustalenia praw podlegających realizacji.

3. Uczestnicy bezpośredni określają wielkość środków przeznaczonych dla uczestników pośrednich, których reprezentowanie nie obejmuje prowadzenia indywidualnych kont podmiotów praw z papierów wartościowych.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio do ustalania zakresu zobowiązań emitenta w związku z realizacją praw następującą w sposób inny niż przez spełnienie świadczenia pieniężnego.

§ 23. 1. Środki otrzymane zgodnie z § 21 Krajowy Depozyt przekazuje podmiotom praw z papierów wartościowych, których konta prowadzi, chyba że chodzi o prawa, do których realizacji ustawa zastrzega pośrednictwo innych podmiotów. Otrzymane od emitenta środki, określone zgod-

nie z § 22 ust. 1, Krajowy Depozyt przekazuje uczestnikom bezpośrednio.

2. Środki należne podmiotom praw z papierów wartościowych, dla których konta prowadzą uczestnicy bezpośredni, przekazują na te konta uczestnicy.

3. Po otrzymaniu środków, o których mowa w § 22 ust. 3, uczestnicy pośredni przekazują należne środki podmiotom praw z papierów wartościowych, których konta prowadzą.

4. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do czynności podejmowanych przez uczestników w celu realizacji praw, następującej w sposób inny niż przez spełnienie świadczenia pieniężnego.

5. W wypadku, o którym mowa w § 17, zadania określone w ust. 2—4 wykonuje uczestnik, na którego kontaktach dokonano rejestracji praw z papierów wartościowych, po uzyskaniu przez niego niezbędnych informacji oraz środków na realizację tych praw.

Rozdział 6

Nadzór nad zgodnością wielkości emisji z ilością papierów wartościowych w obiegu

§ 24. Krajowy Depozyt, w ramach nadzoru nad zgodnością wielkości emisji z ilością papierów wartościowych w obiegu:

- 1) kontroluje ewidencję papierów wartościowych prowadzoną przez uczestników oraz sprawdza kwalifikacje osób odpowiedzialnych za dokonywanie czynności ewidencyjnych,
- 2) wydaje zalecenia usunięcia stwierdzonych w toku kontroli uchybień.

§ 25. Krajowy Depozyt sprawuje kontrolę nad uczestnikami w zakresie zabezpieczenia finansowego, materialno-technicznego oraz sprawności organizacyjno-operacyjnej uczestnika.

§ 26. Upoważniony przedstawiciel Krajowego Depozytu ma prawo wstępu do siedziby podmiotu będącego uczestnikiem Depozytu oraz wglądu do ewidencji praw z papierów wartościowych i ksiąg rachunkowych w związku z wykonywaniem kontroli, o której mowa w § 24 i 25.

§ 27. O stwierdzonych uchybieniach oraz o nieusunięciu tych uchybień w wyznaczonym terminie Krajowy Depozyt zawiadamia Komisję Papierów Wartościowych oraz podmiot bezpośrednio organizujący obrót prawami z papierów wartościowych, w którym działa uczestnik.

§ 28. 1. Krajowy Depozyt niezwłocznie zawiadamia Komisję Papierów Wartościowych w wypadku stwierdzenia, że:

- 1) ilość papierów wartościowych, rejestrowana dla klientów podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo maklerskie, na koncie tego podmiotu uległa zmianie o 3% w ciągu jednego dnia lub o 6% w okresie 7 dni,
- 2) ilość określonego papieru wartościowego, rejestrowana dla klientów podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo maklerskie, na koncie tego podmiotu uległa zmianie o 5% w ciągu jednego dnia lub o 10% w okresie 7 dni.

2. Zawiadamiając Komisję Papierów Wartościowych

Krajowy Depozyt podaje informację o procentowej zmianie ilości, rodzaju papierów wartościowych, którego zmiana dotyczy, oraz nazwie (firmie) podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo maklerskie, na którego koncie papiery wartościowe są rejestrowane.

Rozdział 7

Fundusz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu zawartych transakcji

§ 29. 1. Fundusz ubezpieczenia odpowiedzialności z tytułu zawartych transakcji, zwany dalej „funduszem”, tworzony jest z wpłat uczestników i zarządzany przez Krajowy Depozyt.

2. Środki funduszu w szczególności zapewniają należyte wykonanie obowiązku spełnienia świadczenia przez strony transakcji, które przystąpiły do funduszu.

3. Wielkość funduszu podlega okresowej aktualizacji.

4. Wpłata uczestnika do funduszu powinna być adekwatna do ryzyka nieprawidłowego przebiegu rozliczeń transakcji, jakie stwarza działalność uczestnika.

5. Ocena ryzyka, o którym mowa w ust. 4, uwzględnia w szczególności wartość transakcji zawieranych przez uczestnika.

§ 30. Środki funduszu mogą być wykorzystywane pod warunkiem, że wszystkie podmioty mogące wystąpić jako strony transakcji, których rozliczenia zabezpieczają te środki, przystąpiły do funduszu.

§ 31. 1. Fundusz może się składać z wyodrębnionych funkcjonalnie części, zarządzanych i wykorzystywanych zgodnie z zasadami, o których mowa w § 29 i 30.

2. Krajowy Depozyt nie prowadzi rozliczeń transakcji, jeżeli środki wyodrębnionej funkcjonalnie części funduszu nie mogą być wykorzystywane z przyczyn, o których mowa w § 30, a z przepisów odrębnych wynika, że rozliczenia transakcji powinny być gwarantowane.

§ 32. Uczestnik, który nie wykonuje swoich zobowiązań wynikających z przystąpienia do funduszu lub który powoduje konieczność wykorzystania jego środków, może być pozbawiony uczestnictwa bezpośredniego w drodze rozwiązania umowy o uczestnictwo bez wypowiedzenia.

§ 33. 1. Krajowy Depozyt prowadzi rachunkowość w sposób pozwalający w każdym momencie wyodrębnić aktywa Krajowego Depozytu oraz aktywa uczestników.

2. Koszty zarządzania funduszem i opłata należna Krajowemu Depozytowi od uczestników z tytułu zarządzania funduszem są pokrywane przez uczestników.

Rozdział 8

Przepisy końcowe

§ 34. Bank może prowadzić obsługę rachunków pieniężnych, o której mowa w § 16 ust. 1, na podstawie umowy zawartej z Krajowym Depozytem.

§ 35. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 1992 r. w sprawie zasad działania krajowego depozytu papierów wartościowych (Dz. U. Nr 34, poz. 149).

§ 36. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Oleksy*